

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Lagen ska innehålla nationella bestämmelser, som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om behöriga myndigheter, inrättande av ett tillståndssystem, sökande av ändring samt förseelse som gäller sprängämnesprekursorer.

I förslaget föreslås det en bestämmelse om rätt att registrera uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer i polisens informationssystem för förvaltningsärenden fogas till lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 2 september 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1 INLEDNING OCH NULÄGE	3
2 HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL I FÖRORDNINGEN OM SPRÄNGÄMNESPREKURSORER	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Behov av kompletterande lagstiftning	8
3.2 Tillståndssystemet	8
3.3 Nationell kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner.....	9
3.4 Påföljder	9
3.5 Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer.....	9
3.6 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Konsekvenser för privatpersoner	9
4.2 Konsekvenser för företagen	9
4.3 Konsekvenser för myndigheterna	10
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN.....	11
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	11
DETALJMOTIVERING.....	12
1 LAGFÖRSLAG.....	12
1.1 Lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.....	12
1.2 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	19
2 IKRAFTTRÄDANDE.....	19
LAGFÖRSLAG	20
1. Lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer	20
2. Lag om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	23
BILAGA.....	24
PARALLELLTEXT	24
2. Lag om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning och nuläge

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (nedan förordningen om sprängämnesprekursorer) antogs den 15 januari 2013. Förordningen om sprängämnesprekursorer trädde i kraft den 1 mars 2013. Den tillämpas dock först från och med den 2 september 2014. Förordningen syftar till att begränsa terroristernas möjligheter att skaffa sprängämnesprekursorer.

I förordningen om sprängämnesprekursorer föreskrivs om tillhandahållande, införsel, innehav och användning av vissa sådana ämnen eller blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen. De berörda ämnena räknas upp i bilaga I till förordningen och där fastställs även de gränsvärden över vilka ämneskoncentrationerna omfattas av förordningens tillämpningsområde. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska medlemsstaterna förbjuda att dessa ämnen tillhandahålls enskilda personer, som inte heller får införa, inneha eller använda dem. Förordningen om sprängämnesprekursorer gäller inte professionellt bruk till denna del.

Förordningen om sprängämnesprekursorer ger dock en medlemsstat tre möjligheter att avvika från ett fullständigt förbud mot de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen. För det första kan medlemsstaten ta i bruk ett tillståndssystem för ämnena i fråga. För det andra kan medlemsstaten ta i bruk ett registreringssystem när det gäller koncentrationerna för tre ämnen: väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 35 viktprocent; nitrometan (CAS-nr 75-52-5) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 40 viktprocent; salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 10

viktprocent. För det tredje, om medlemsstaterna den 1 mars 2013 hade ett registreringssystem enligt vilket ekonomiska aktörer är skyldiga att registrera transaktioner genom vilka en eller flera sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer tillhandahålls enskilda personer, får medlemsstaten i fråga bibehålla sitt system.

I Finland har ett registreringssystem inte använts. Sålunda kan Finland välja att antingen helt förbjuda de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller att ta i bruk ett tillståndssystem för alla eller vissa ämnen, eller att ta i bruk ett registreringssystem när det gäller vissa kon koncentrationsintervall för väteperoxid, nitrometan eller salpetersyra eller för något eller några av dem och när det gäller de övriga ämnena ett tillståndssystem eller helt förbjuda övriga ämnen.

I bilaga II till förordningen om sprängämnesprekursorer anges de ämnen avseende vilka misstänkta transaktioner ska rapporteras till den nationella kontaktpunkt som medlemsstaten har inrättat. Även betydande försvinnanden eller stölder av ämnena ska rapporteras. Samma skyldighet gäller också de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Rapporteringsskyldigheten gäller också professionellt bruk. I Finland tillämpas inte en motsvarande rapporteringsmekanism för ämnena i fråga.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 91/155/EEG, 93/57/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG får ammoniumnitrat (CAS RN 6484-52-2), som nämns i bilaga II, i en koncentration på 16 viktprocent kväve eller högre i förhållande till ammoniumnitratet

inte tillhandahållas allmänheten. Innehav av ämnet är dock tillåtet. I Finland finns för närvarande inga bestämmelser om restriktioner för tillhandahållande eller innehav av de övriga ämnen som nämns i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Säkerhets- och kemikalieverket ansvarar för kemikalieproduktregistret. Uppgifterna i registret bygger på rapporter från tillverkarna och importörerna av kemikalier. Säkerhets- och kemikalieverket följer dock inte kemikaliedistributionskedjan efter importen. Säkerhets- och kemikalieverket övervakar också import och lagring av kommersiella explosiva varor.

De sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer säljs beroende på produkt i ett flertal affärer. Det finns inga direkt användbara statistikuppgifter om sprängämnesprekursorer för beräkning av antalet ansökningar om tillstånd att köpa sprängämnesprekursorer. Försäljningsrestriktionerna för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer gäller endast för enskilda personer, men på marknaden finns talrika kemikalieprodukter som innehåller dessa kemikalier och som även skaffas för professionellt bruk, även om dessa produkter främst är avsedda som konsumentvaror. Det finns emellertid ingenting som hindrar att konsumenter, om de vill, köper kemikalieprodukter som är avsedda för professionellt bruk. Överlappning av konsumentbruk och professionellt bruk förekommer alltså. Följaktligen skulle angivande i försäljningsstatistiken av om produkten är avsedd för konsumentbruk eller professionellt bruk inte visa den faktiska omfattningen av försäljning till konsumenter.

Av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer är det väteperoxid och salpetersyra som har mest användningsändamål som är legitima i hushåll och hobbyverksamhet. Väteperoxid finns till exempel i rengörings- och tvättmedel och i bleknings- och desinfektionsmedel, men deras koncentrationer överstiger sällan de gränsvärden som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Skillnaderna mellan hur mycket vä-

teperoxidprodukter som används i olika länder kan vara betydande. Till exempel rengöringskemikalier för privata simbassänger behövs nästan inte alls i Finland. Salpetersyra finns till exempel i laboratoriekemikalier, fotograferingskemikalier, svets- och lödningsmedel och ytbehandlingsmedel. Nitrometan finns i bränslen och det används utöver i professionellt bruk i hobbyverksamhet. Klorat och perklorat används i praktiken inte i hushåll eller hobbyverksamhet. Det är också sannolikt att ersättande produkter lanseras på marknaden när tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer börjar.

Den privata importen kan verksamhetsmässigt delas in i två delområden. För det första kan det vara fråga om införsel genom frakt, post eller andra kurirer. För det andra kan det vara fråga om införsel av produkter för personligt bruk som resenärer för med sig från resor. Tullen övervakar privat import till Finland av de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Alla de ämnen som nämns i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer har i Finland använts för hemtillverkning av explosiva varor, men motivet för tillverkningen har mycket sällan varit att skada personer eller egendom. I Finland har ämnena inte använts i terrorverksamhet.

2 Huvudsakligt innehåll i förordningen om sprängämnesprekursorer

Enligt artikel 1 i förordningen är syftet med förordningen att begränsa allmänhetens tillgång till ämnen eller blandningar som kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen. Förslaget innehåller enhetliga bestämmelser om tillhandahållande, införsel, innehav och användning av de ämnen som nämns ovan. Dessutom är syftet att säkerställa lämplig rapportering av misstänkta transaktioner i hela försörjningskedjan. Med enskild person avses varje fysisk person som agerar i syften som inte är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverk-

samhet eller yrke. I förslaget används nedan privatperson i stället för enskild person, eftersom det förstnämnda ordet är tydligare och entydigare.

I artikel 2 i förordningen definieras förordningens tillämpningsområde. Denna förordning är tillämplig på de ämnen som förtecknas i dess bilagor och på blandningar som innehåller ämnena. Förordningen har två bilagor. I den första bilagan förtecknas de ämnen som i sig eller i form av blandningar som innehåller dem tillhandahålls privatpersoner endast i koncentrationer som är lika stora eller mindre än de gränsvärden som anges i bilagan. Dessa ämnen är väteperoxid, nitrometan, salpetersyra, kaliumklorat, kaliumperklorat, natriumklorat och natriumperklorat. I bilaga II förtecknas de ämnen som i sig eller i form av blandningar som innehåller dem omfattas av de ekonomiska aktörernas skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner till den nationella kontaktpunkt som ska inrättas. Dessa ämnen är hexamin, svavelsyra, aceton, kaliumnitrat, natriumnitrat, kalciumnitrat, kalciumammoniumnitrat och ammoniumnitrat. I artikeln bestäms också om avvikelserna från förordningens tillämpningsområde.

Artikel 3 i förordningen innehåller närmare definitioner av de begrepp som används i förordningen och preciserar sålunda förordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 3.1 avses med ämne och enligt artikel 3.2 med blandning ett sådant ämne som avses i artikel 3.1 och en sådan blandning som avses i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG. Som ovan konstateras avses med en enskild person varje fysisk person som agerar i syften som inte är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. I artikel 3.7 föreskrivs om detta. Enligt artikel 3.9 avses med ekonomisk aktör varje fysisk eller

juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer och/eller organ som levererar produkter eller tillhandahåller tjänster på marknaden. Enligt artikel 3.10 avses med sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner ett ämne som förtecknas i bilaga I, i koncentrationer som överstiger de i den bilagan angivna gränsvärdena, samt en blandning eller ett annat ämne i vilket ett sådant förtecknat ämne förekommer i koncentrationer över angivna gränsvärden. I förslaget används inte termen sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan det hänvisas till de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Enligt artikel 4 i förordningen är huvudregeln att de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer inte får tillhandahållas till eller införas, innehas eller användas av privatpersoner. Ett undantag från detta är att medlemsstaterna för det första får bibehålla eller inrätta ett tillståndssystem som medger att de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer tillhandahålls till eller innehas och används av privatpersoner när de fått ett vederbörligt tillstånd för detta.

Ett annat undantag är att medlemsstaterna får bibehålla eller inrätta ett registreringssystem som medger att de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer tillhandahålls till eller innehas och används av privatpersoner, om den ekonomiska aktör som tillhandahåller dem registrerar varje transaktion. Då gäller registreringsskyldigheten följande ämnen:

- väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 35 viktprocent,

- nitrometan (CAS-nr 75-52-5) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 40 viktprocent,

- salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som föreskrivs i bilaga I, men inte överstiger 10 viktprocent.

Ett tredje undantag är att enligt artikel 17 i förordningen får en medlemsstat avvika från ovannämnda bestämmelser om medlemsstaten den 1 mars 2013 hade ett registreringssystem enligt vilket ekonomiska aktörer är skyldiga att registrera transaktioner genom vilka en eller flera sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer tillhandahålls privatpersoner.

Enligt artikel 4.4 i förordningen ska medlemsstaterna anmäla till kommissionen alla åtgärder som de vidtar i syfte att genomföra systemen. Kommissionen offentliggör en förteckning över de åtgärder som anmälts av medlemsstaterna.

Enligt artikel 5 ska en ekonomisk aktör se till att det på förpackningen finns en lämplig etikett om att förvärv, innehav eller användning av ämnet omfattas av restriktioner enligt artikel 4.

Artikel 6 föreskriver om fri rörlighet. Om inte annat föreskrivs i förordningen om sprängämnesprekursorer eller i andra unionsrättsakter, ska medlemsstaterna, av skäl som har samband med förebyggande av olaglig tillverkning av sprängämnen, inte förbjuda, begränsa eller hindra tillhandahållande av de ämnen som förtecknas i bilaga I i koncentrationer som inte överskrider de gränsvärden som fastställs där, eller de ämnen som förtecknas i bilaga II.

I artikel 7 föreskrivs om tillstånd. Artikel 7 gäller medlemsstater som beslutar att ta i bruk ett tillståndssystem, som Finland. Enligt artikel 7.1 ska en medlemsstat som utfärdar tillstånd för att förvärva, införa, inneha och använda de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer fastställa regler för beviljande av tillstånd. När den behöriga myndigheten i medlemsstaten överväger om den ska bevilja tillstånd ska den särskilt ta hänsyn till om den avsedda användningen av ämnet är legitim. Tillstånd ska vägras om det finns rimliga skäl att ifrågasätta att den avsedda användningen är legitim eller att användarens avsikter för användningen av ämnet är legitima.

Enligt artikel 7.2 får den behöriga myndigheten besluta hur tillståndets giltighet ska be-

gränsas, genom att tillåta att det får användas en gång eller flera gånger under en period på högst tre år.

Enligt artikel 7.3 får de behöriga myndigheterna kräva att de som ansöker om tillstånd betalar en avgift för sin ansökan. En sådan avgift får inte överstiga kostnaderna för att behandla ansökan.

Enligt artikel 7.4 får den behöriga myndigheten dra in eller återkalla tillståndet om det finns rimliga skäl att anta att villkoren för beviljande av tillståndet inte längre är uppfyllda.

Överklaganden av beslut som fattats av den behöriga myndigheten och tvister som gäller uppfyllandet av tillståndsvillkoren ska enligt artikel 7.5 behandlas av ett lämpligt organ som är ansvarigt enligt nationell lagstiftning.

Enligt artikel 7.6 får tillstånd som beviljats av de behöriga myndigheterna i en medlemsstat erkännas i andra medlemsstater. Kommissionen ska utarbeta riktlinjer om tekniska detaljer i tillstånden i syfte att underlätta ömsesidigt erkännande av tillstånd.

I artikel 8 föreskrivs om registrering av transaktioner. Artikel 8 gäller medlemsstater som beslutar att ta i bruk registrering när det gäller de ämnen eller något eller vissa av dem som nämns i artikel 4.3 i förordningen. I samband med registreringen ska privatpersoner identifiera sig med hjälp av en officiell identitetshandling.

I artikel 8.2 anges de uppgifter som registret åtminstone ska omfatta.

I artikel 8.3 och 8.4 föreskrivs om bevaring av registret. Registreringen ska bevaras under fem år från transaktionsdagen.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om rapportering av misstänkta transaktioner och av försvinnanden och stölder.

Enligt artikel 9.2 ska varje medlemsstat inrätta en eller flera nationella kontaktpunkter med ett tydligt angivet telefonnummer och en tydligt angiven e-postadress för rapportering av misstänkta transaktioner.

Enligt artikel 9.3 får de ekonomiska aktörerna förbehålla sig rätten att vägra genomföra den misstänkta transaktionen. Då ska de utan oskäligt dröjsmål rapportera transaktionen eller försöket till transaktion till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat

där transaktionen genomfördes eller där ett försök att genomföra den gjordes. Vid bedömning av om en transaktion är misstänkt ska alla omständigheter och särskilt för kundens del det som nämns i artikel 9.3 a–e beaktas.

Enligt artikel 9.4 är ekonomiska aktörer också förpliktade att rapportera betydande försvinnanden och stölder av ämnen som förtecknas i bilagorna till förordningen och av blandningar eller ämnen som innehåller sådana ämnen till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där försvinnandet eller stölden har ägt rum.

Artikel 9.5 innehåller bestämmelser om de riktlinjer som kommissionen ska utarbeta till stöd för den kemiska försörjningskedjan och i förekommande fall för de behöriga myndigheterna och som ska gälla de situationer som fastställs i artikeln.

I artikel 10 föreskrivs om uppgiftsskydd.

Enligt artikel 11 ska medlemsstaterna fastställa regler om påföljder tillämpliga på överträdelser av förordningen om sprängämnesprekursorer och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att dessa påföljder tillämpas. De föreskrivna påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I artikel 12 ges kommissionen befogenheten att anta delegerade akter i de fall som föreskrivs närmare i artikeln. Det är fråga om ändring av bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om en skyddsklausul. Enligt artikel 13.1 får en medlemsstat om den har rimliga skäl att anta att ett visst ämne som inte förtecknas i bilagorna kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen begränsa eller förbjuda tillhandahållande, innehav och användning av det ämnet eller av blandningar eller ämnen som innehåller det, eller föreskriva att ämnet ska omfattas av rapportering om misstänkta transaktioner i överensstämmelse med artikel 9.

Enligt artikel 13.2 får en medlemsstat om den har rimliga skäl att tro att ett visst ämne som förtecknas i bilaga I kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen i en koncentration som är lägre än det gränsvärde som nämns i bilaga I gå till väga på det sätt

som nämns i artikel 13.1 undantaget tillämpningen av artikel 9 i förordningen.

Enligt artikel 13.3 får en medlemsstat om den har rimliga skäl att fastställa ett gränsvärde över vilket ett ämne som förtecknas i bilaga II bör omfattas av de begränsningar som i övrigt gäller för sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner begränsa eller förbjuda tillhandahållande, innehav och användning av det ämnet genom att fastställa en högsta tillåten koncentration.

En medlemsstat som begränsar eller förbjuder ämnen i överensstämmelse med det som anges ovan ska omedelbart underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om detta samt ange sina skäl.

Mot bakgrund av den information som meddelats ska kommissionen omedelbart efter att ha fått meddelandet undersöka om det bör utarbetas ändringar av bilagorna i överensstämmelse med artikel 12.1 i förordningen eller om den bör utarbeta ett lagstiftningsförslag om ändring av bilagorna.

Artikel 14 innehåller bestämmelser om att ge kommissionen befogenhet att anta delegerade akter, och artikel 15 innehåller bestämmelser om delegerade akter som antagits enligt skyndsamt förfarande.

Artikel 16 innehåller en övergångsbestämmelse. Enligt den ska innehav och användning av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner vara tillåtet för privatpersoner till och med den 2 mars 2016.

Artikel 17 innehåller en bestämmelse om gällande registreringssystem. Enligt den får en medlemsstat som den 1 mars 2013 hade infört ett registreringssystem, om vilket det föreskrivs närmare i artikeln, avvika från vissa bestämmelser i förordningen på det sätt som föreskrivs närmare i artikeln.

Artikel 18 innehåller bestämmelser om översyn av förordningen, och artikel 19 innehåller ikraftträdandebestämmelsen. Förordningen om sprängämnesprekursorer trädde i kraft den 1 mars 2013 och den ska tillämpas från och med den 2 september 2014.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Behov av kompletterande lagstiftning

Tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer kräver kompletterande nationell reglering, eftersom förordningen innehåller vissa frågor som ska lösas nationellt. Genom den föreslagna lagstiftningen kompletteras bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer till den del det är nödvändigt.

Den kompletterande nationella reglering som förordningen om sprängämnesprekursorer föranleder utfärdas som en egen lag, eftersom det med hänsyn till förordningens syfte inte är ändamålsenligt att införliva regleringen i befintlig lagstiftning. Kemikalielagens (599/2013) syfte är att skydda hälsa och miljö mot faror och olägenheter orsakade av kemikalier. Kemikalielagen och de Europeiska unionens förordningar som hör till dess tillämpningsområde innehåller skyldigheter som rör tillverkning, saluföring och distribution av kemikalier och som också omfattar de kemikalier som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Syftet med lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) är att förebygga och avvärja skador på person, miljö och egendom vilka förorsakas vid tillverkning, användning, överföring, upplagring, förvaring och annan hantering av farliga kemikalier samt explosiva varor. Syftet med lagen är dessutom att främja den allmänna säkerheten. Att främja den allmänna säkerheten eftersträvas framför allt genom att beskriva om ämnena som redan i sig kan anses vara farliga. Med farlighet avses skadliga egenskaper hos kemikalierna, t.ex. att de är giftiga, karcinogena, frätande, brandfarliga och har andra egenskaper som hänger samman med ämnets säkerhet.

Syftet med förordningen om sprängämnesprekursorer är däremot att främja den allmänna säkerheten genom bestämmelser om begränsning av tillgången till vissa sprängämnesprekursorer, så att dessa ämnen inte kan användas för tillverkning av sprängämnen. Hittills har förvärv och innehav av de sprängämnesprekursorer som avses i förord-

ningen om sprängämnesprekursorer inte begränsats med undantag för ammoniumnitrat.

3.2 Tillståndssystemet

Det föreslås att ett tillståndssystem för alla de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer ska tas i bruk i Finland. Tillståndssystemet kan betraktas som ett effektivare sätt än ett registreringssystem att förhindra att ämnena används i olaglig verksamhet. Ett problem med registreringssystemet är att uppgifterna lämnas till myndigheterna av enskilda företag som säljer ämnena. Om inga uppgifter lämnas, är registreringssystemet inte till någon nytta. Dessutom kan tillståndssystemet betraktas som ett bättre alternativ ur företagsperspektiv, eftersom det inte medför några nya registreringsskyldigheter och därmed nya kostnader för företagen. Ett enhetligt tillståndssystem för alla de ämnen som avses i bilaga I till förordningen är klarare för både privatpersoner och företag än att ta i bruk ett registreringssystem för ett visst ämne eller vissa ämnen och att inrätta ett tillståndssystem för de övriga ämnena. Ett totalförbud mot ämnena kan betraktas som oskäligt för konsumenterna med hänsyn till att ämnena har klara och legitima användningsändamål, t.ex. när de används som rengöringsmedel och i hobbyverksamhet.

I både tillstånds- och registreringssystemet är frågan hur de företag som säljer de ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer kan åtskilja professionella användare av ämnena från konsumenter ett visst problem. I Finland används inget för alla obligatoriskt kännetecken eller bevis för yrkes-, affärs- eller företagsverksamhet, och det finns inga planer på att föreslå någonting sådant. Användningen av företags- och organisationsnummer är omfattande, men då numret inte ges till alla som utövar yrkesverksamhet föreslås det inte att det ska bli obligatoriskt att uppge numret i försäljningssituationer. Med andra ord blir det i praktiken säljaren av ämnena som ska identifiera köparen. Redan nu gäller flera restriktioner som innebär att vissa kemikalier endast säljs för professionellt bruk, så i detta

hänseende är förpliktelsen enligt förordningen inte ny.

Polisstyrelsen föreslås bli tillståndsmyndighet i Finland.

3.3 Nationell kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner

Artikel 9 i förordningen om sprängämnesprekursorer förutsätter att varje medlemsstat ska inrätta en eller flera nationella kontaktpunkter, till vilka misstänkta transaktioner som rör de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen, eller blandningar eller ämnen som innehåller dessa, ska rapporteras. Även betydande försvinnanden och stölder av ämnena ska rapporteras.

Centralkriminalpolisen föreslås bli nationell kontaktpunkt.

3.4 Påföljder

Enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska medlemsstaterna fastställa regler om påföljder tillämpliga på överträdelser av förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att dessa påföljder tillämpas. De föreskrivna påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I förslaget föreslås det att införsel, förvärv, innehav eller användning av sprängämnesprekursorer utan vederbörligt tillstånd ska vara straffbart. Om en ekonomisk aktör i samband med en transaktion försummar att kontrollera att köparen har ett sådant tillstånd som föreskrivs i förordningen ska det också vara straffbart. Även annat slags överlåtande av sprängämnesprekursorer ska vara straffbart om mottagaren inte har ett vederbörligt tillstånd för sprängämnesprekursor. Dessutom ska det vara straffbart om en ekonomisk aktör tillhandahåller privatpersoner sådana sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer och som saknar en angivelse enligt artikel 5 i förordningen om sprängämnesprekursorer att ämnet omfattas av de restriktioner som föreskrivs i förordningen. Det ska också vara straffbart om en ekonomisk aktör försummar att rapportera till en nationell kontaktpunkt

om misstänkta transaktioner eller om betydande stölder eller försvinnanden av de ämnen som nämns i bilagorna till förordningen. Som straff föreslås böter för förseelse som gäller sprängämnesprekursorer.

3.5 Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer

Det föreslås att statsrådet ska få rätt att besluta om nya restriktioner för de ämnen som nämns i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer. Dessutom föreslås det att statsrådet ska få rätt att besluta om restriktioner för nya ämnen.

3.6 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Det föreslås att en ny punkt 10 fogas till 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003). I punkten ska det fastställas att de uppgifter som behövs för tillstånd för sprängämnesprekursor får lagras i polisens informationssystem för förvaltningsärenden.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för privatpersoner

I fortsättningen behöver en privatperson tillstånd av Polisstyrelsen för införsel, förvärv, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. En avgift tas ut för tillståndet. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer får storleken på avgiften inte överstiga kostnaderna för att behandla ansökan. Tillståndet gäller i högst tre år, varefter det ska förnyas.

Ansökan om tillstånd kan lämnas in till antingen Polisstyrelsen eller en polisinrättning. Storleken på de resekostnader som detta medför för den sökande är beroende av hans eller hennes bostadsort. Ansökan kan dock även lämnas in elektroniskt. Tillstånden skickas per post till den adress som den sökande har uppgett.

4.2 Konsekvenser för företagen

Det finns inga heltäckande registeruppgifter om antalet försäljningsställen där de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer säljs. I fråga om de berörda prekursorerna har det till kemikalieproduktregistret som förs av Säkerhets- och kemikalieverket rapporterats knappt 100 produkter som innehåller väteperoxid och drygt 100 produkter som innehåller salpetersyra samt några produkter som innehåller nitrometan. Inga klorater som är avsedda för konsumentbruk har rapporterats.

Väteperoxid i koncentrationer som överstiger det procentuella gränsvärdet används till exempel i flera bleknings- och rengöringsmedel och säljs i många affärer. Salpetersyra säljs i huvudsak i lantbruksbutiker, men produkter vars koncentrationer överstiger det gränsvärde på 3 procent som nämns i bilaga I till förordningen säljs även i nästan alla butiker av typen järnaffär. Dessutom säljs salpetersyra i någon mån på apotek. Antalet försäljningsställen för väteperoxid och salpetersyra kan uppskattas till flera hundra. Där emot införs och säljs nitrometan av endast några företag. En betydande del av även dessa sålda produkter används professionellt. Försäljningen av klorat och perklorat till privatpersoner är obefintlig. Att göra exakta ekonomiska beräkningar avseende de företag som hör till tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer är inte möjligt.

Företagen ska instruera sin personal som säljer sprängämnesprekursorer i att begära att privatpersoner uppvisar ett tillstånd före försäljningstransaktionen. Dessutom ska personalen få utbildning i att identifiera misstänkta transaktioner liksom betydande försvinnanden och stölder av ämnena. Dessa ska rapporteras till den utsedda kontaktpunkten. Denna rapporteringsskyldighet är en ny skyldighet för företagen. Personalutbildningen föranleder kostnader för företagen, men dessa kostnader kan inte anses vara betydande för enskilda företag.

En ekonomisk aktör, dvs. en instans som levererar varor till marknaderna, ska antingen genom att fästa en lämplig etikett eller genom att kontrollera att en lämplig etikett

finns även se till att det på förpackningen anges att sprängämnesprekursorn i fråga omfattas av restriktioner enligt förordningen om sprängämnesprekursorer. Detta vållar företag kostnader, vars totala belopp är svårt att beräkna. Innehållsmässigt är det dock inte fråga om en ny skyldighet. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 ska alla farliga ämnen och blandningar redan nu klassificeras och märkas. I fråga om klassificering av blandningar pågår ännu en övergångsperiod som upphör den 1 juni 2015.

Förordningen om sprängämnesprekursorer orsakar inga ändringar i skatterna eller avgifterna för företag och den påverkar inte företagsstöden. Förordningen om sprängämnesprekursorer kräver inte heller ändringar i tillstånds- eller rapporteringsförfarandena för företag.

Eftersom det förfarande som krävs av medlemsstaterna inte harmoniseras i förordningen om sprängämnesprekursorer, betyder detta att de lösningar som medlemsstaterna väljer kan avvika från varandra. Detta kan leda till extra arbete och kostnader för företag som är verksamma i flera medlemsstater när företagen anpassar sina produkter för marknaderna i en annan stat. Om någon medlemsstat utfärdar ett förbud mot att släppa ut alla de ämnen som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer på marknaden, kan det leda till inkomstförluster för företag. Eftersom tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer börjar den 2 september 2014, finns det ännu ingen information om de övriga medlemsstaters lösningar.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Att inrätta ett tillståndssystem, att inrätta en kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner och att övervaka att förordningen om sprängämnesprekursorer följs ökar polisens uppgifter. Att inrätta tillståndssystemet och upprätthålla det kan beräknas medföra något extra arbete för Polisstyrelsen,

men uppgifterna kan i det inledande skedet skötas inom ramen för de nuvarande resurserna inom polisens tillståndsförvaltning. De eventuella effekterna på tillståndsförvaltningens resurser kan bedömas mer exakt först senare när det årliga antalet ansökningar har klarlagts.

Uppgiften att vara nationell kontaktpunkt för rapportering av misstänkta transaktioner beräknas medföra cirka ett årsverkes extra arbete för centralkriminalpolisen. Även Tullen får en ny uppgift när det gäller att övervaka att förordningen om sprängämnesprekursorer följs för importens del. Den nya uppgiften har ingen betydande inverkan på tullkontrollen. Uppgiften kan utföras inom ramen för Tullens nuvarande resurser. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska tillstånd för införsel av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer uppvisas endast på begäran vid import, så det ankommer på den behöriga myndigheten att överväga om den ska begära att få se tillståndet eller inte.

Uppgifterna kräver att personalen utbildas, att polisens informationssystem omarbetas för registrering av tillståndsärenden och att tillstånds- och övervakningsprocesser skapas. En avgift för tillståndet kan dock tas ut för att täcka kostnaderna för behandlingen av tillståndet.

Även Säkerhets- och kemikalieverket får en ny uppgift när det ska övervaka att den behövliga märkningen om förvärv, innehav och begränsad användning av ämnet finns på kemikalieförpackningarna. Uppgiften kan utföras som en del av kemikalietillsynen.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet. En U-skrivelse (U 55/2010 rd) om förordningen om sprängämnesprekursorer och en kompletterande utredning till skrivelsen har överlämnats till riksdagen. Vid be-

redningen av propositionen hölls ett möte med företrädare för Suomen Kaupan Liitto SK ry (Finsk Handel).

Utlåtanden om propositionen begärdes av jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, Tullen, dataombudsmannens byrå, Säkerhets- och kemikalieverket, Konkurrens- och konsumentverket, Suomen Kaupan Liitto SK ry, Palvelualojen ammattiliitto Pam ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry och Finnish Hot Rod Association FHRA ry.

I utlåtandena förhöll man sig positivt till det föreslagna tillståndssystemet. I flera av utlåtandena konstaterades också att remissinstanserna inte hade något att anmärka om beträffande förslaget. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet särskilt vid straffbestämmelserna, som bör anges på ett tillräckligt exakt sätt. Finansministeriet och Tullen föreslog preciseringar av den övervakningsuppgift som föreslagits för Tullen. Suomen Kaupan Liitto ry tog upp vilka konsekvenser förslaget har för företagen. Propositionen har precisrats utifrån utlåtandena.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med förslaget till lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Regeringens proposition med förslag till säkerhetsutredningslag och lagar som har samband med den (RP 57/2013) behandlas för närvarande i riksdagen. I de lagförslag som ingår i den propositionen föreslås ändring av en sådan bestämmelse i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet som även föreslås bli ändrad genom denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer**

1 §. Tillämpningsområde. Paragrafen ska innehålla en bestämmelse om lagens tillämpningsområde. Av paragrafen framgår det att lagen innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen i Finland av förordningen om sprängämnesprekursorer.

2 §. Behörig myndighet. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om den behöriga myndigheten. Enligt artikel 4.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer får tillstånd för införsel, förvärv, innehav och användning av sprängämnesprekursor beviljas endast av en behörig myndighet i medlemsstaten. Närmare bestämmelser om tillstånd finns i artikel 7 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Polisstyrelsen föreslås bli tillståndsmyndighet. Polisstyrelsen är behörig myndighet även i situationer som avses i artikel 4.6 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I 2 mom. föreskrivs det att även Tullen ska vara behörig myndigheten när det gäller införsel enligt artikel 4.6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Tullen ska dock inte bevilja tillstånd för införsel, förvärv, innehav och användning av sprängämnesprekursor, utan den ska endast ha rätt att kontrollera att det för det ämne som importeras har skaffats ett lämpligt tillstånd. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska tillståndet uppvisas för den behöriga myndigheten endast på begäran.

Enligt 24 § i gränsbevakningslagen (578/2005) vid sidan av tullverket sköter också gränsbevakningsväsendet tullövervakning och därmed sammanhängande förberedande tullåtgärder vid riksgränsen och vid de gränsövergångsställen där tullverket inte har ordnat tullövervakning. På begäran av en tullman som tillhör befälet kan gränsbevakningsväsendet sköta tullövervakning som avser personers in- och utresa även vid ett gränsövergångsställe där tullverket i övrigt sköter

tullövervakningen. En gränsbevakningsman kan på en tullmans begäran delta i genomförandet av en enskild tullåtgärd.

3 §. Nationell kontaktpunkt. Enligt artikel 9.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer ska varje medlemsstat inrätta en eller flera nationella kontaktpunkter. Till kontaktpunkterna ska rapporteras om misstänkta transaktioner som rör de ämnen som förtecknas i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer. I artikel 9.3 anges situationer som kan anses vara misstänkta transaktioner.

Dessutom ska även betydande försvinnanden eller stölder av de ämnen som förtecknas i bilagorna rapporteras till kontaktpunkten. Rapporteringsskyldigheten gäller såväl privat som professionellt bruk. Detta är en avvikelse från tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer, enligt vilket förordningen om sprängämnesprekursorer inte tillämpas på närings-, affärs- eller yrkesverksamhet.

På grund av typen av uppgift anses det att polisen lämpar sig bäst som nationell kontaktpunkt. Centralkriminalpolisen föreslås bli nationell kontaktpunkt.

Kommissionen kommer att utfärda närmare anvisningar om hur misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder identifieras och rapporteras, samt om att lämna annan information som anses nyttig. I förordningen om sprängämnesprekursorer klarläggs inte närmare vad som avses med annan information. Syftet med anvisningarna är att främja enhetlig tillämpning av förordningen om sprängämnesprekursorer i de olika medlemsstaterna. Det är dock fråga om anvisningar och inte om bindande bestämmelser.

4 §. Tillstånd för sprängämnesprekursor. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att i annan än yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet får de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer införas, förvärfas, innehas eller användas endast om ett tillstånd av Polisstyrelsen har

erhållits för det. Tillståndet krävs också vid förvärv via webben.

Enligt bilagan omfattar tillståndsskyldigheten följande ämnen vars koncentration är större än det procenttal som anges nedan:

1) väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1) 12 viktprocent,

2) nitrometan (CAS-nr 75-52-5) 30 viktprocent,

3) salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2) 3 viktprocent,

4) kaliumklorat (CAS-nr 75-52-5) 40 viktprocent,

5) kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7) 40 viktprocent,

6) natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9) 40 viktprocent,

7) natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0) 40 viktprocent.

En privatperson är förpliktad att skaffa ett tillstånd. I förordningen om sprängämnesprekursorer krävs ett tillstånd av en "enskild person", som avser varje fysisk person som agerar i syften som inte är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Det är således fråga om privatpersoner som behöver ämnena närmast i hushållet eller hobbyverksamhet. Även om en person behöver en viss sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer för sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet, ska han eller hon vid förvärv av en annan sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer ha tillstånd för förvärv av detta ämne.

Tillståndsmyndigheten har framför allt till uppgift att bedöma den tillståndssökande och dennas lämplighet att förvärva ämnena i fråga. Uppgiften ska bestå av att kontrollera personens bakgrund, vilket kan förutsätta tillgång till vissa register som förs av polisen, t.ex. polisens informationssystem för förvaltningsärenden eller vapenregistersystemet eller erhållande av uppgifter från dem. Därför anses uppgiften lämpa sig bäst för polisen.

Enligt paragrafens 2 mom. kan tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Ett tillstånd gäller alltid för ett visst ämne. Polisstyrelsen ska överväga hur länge tillståndet ska gälla. En avgift tas ut för tillståndet. I inri-

kesministeriets beslut om polisens avgiftsbelagda prestationer ska det föreskrivas om avgiften.

Enligt paragrafens 3 mom. ska en ansökan om tillstånd kunna lämnas utöver till Polisstyrelsen även till en polisinrättning, varifrån den skickas vidare till Polisstyrelsen. Det föreslås att ansökan om tillstånd ska få lämnas in även elektroniskt. Det beviljade tillståndet skickas per post till den adress som den sökande har uppgett.

De sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer får användas bland annat i hobbyverksamhet, exempelvis nitrometan i dragacing. I Finland arrangeras också internationella tävlingar i grenen i fråga. De privatpersoner som deltar i en tävling ska ha ett tillstånd för sprängämnesprekursor om de tänker föra in i Finland sådan nitrometan som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Tävlingsarrangören får med fullmakt av deltagarna ansöka om tillstånd för sprängämnesprekursor åt dem för import och innehav av nitrometan. Ansökningarna om tillstånd ska lämnas in till Polisstyrelsen som beslutar om ärendet. Ett motsvarande förfarande lämpar sig även för andra evenemang där en deltagande privatperson behöver ett tillstånd för sprängämnesprekursor.

5 §. Villkor för beviljande av tillstånd för sprängämnesprekursor. Ingen ska ha absolut rätt att beviljas tillstånd för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Beviljandet av tillstånd ska alltid inbegripa Polisstyrelsens övervägande.

En person som fyllt 18 år kan få tillstånd för sprängämnesprekursor. Utöver detta ska villkoren för att beviljas tillstånd vara att personen kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och att personen med hänsyn till hans eller hennes hälsotillstånd och uppförande kan anses som lämplig att inneha och använda ämnet i fråga. Ämnets legitima användningsändamål varierar från ämne till ämne. Eftersom en person som i sin närings-, yrkes- och affärsverksamhet använder de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer inte omfattas av tillämp-

ningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag när det gäller ämnet i fråga, kommer de vanligaste orsakerna för förvärv av ämnena att gälla användning av ämnena i hushåll och hobbyverksamhet.

Enligt paragrafens 2 mom. ska Polisstyrelsen vid behov ha rätt att få en medicinsk bedömning av den sökande, när det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju finns orsak att ifrågasätta den tillståndssökandes personliga lämplighet att inneha ämnet. En medicinsk bedömning kan begäras endast om den anses behövas efter att de övriga uppgifter som erhållits om personen har bedömts och personen har intervjuats. Det är alltså fråga om ett sista sätt att försäkra sig om att personen lämpar sig för att inneha ett visst ämne. Den medicinska bedömningen ska omfatta en bedömning, gjord av en läkare som yrkesutbildad person, över huruvida tillståndshavaren har en sådan sjukdom eller sådana psykiska problem att han eller hon måste anses vara olämplig att inneha de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Polisen behöver inte få en medicinsk diagnos på personen, utan bara den ovannämnda bedömningen. Bedömningen ska emellertid ha sådant innehåll att Polisstyrelsen bland annat utifrån den kan fatta beslut om huruvida personen till sina personliga egenskaper ska anses vara lämplig att inneha och använda sprängämnesprekursorerna. En medicinsk bedömning ska inte begäras utan undantag, utan endast när det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju med den tillståndssökande finns orsak att ifrågasätta den tillståndssökandes personliga lämplighet att inneha ämnet.

Den tillståndssökandes samtycke till att en eventuell medicinsk bedömning görs ska begäras utan undantag i samband med att ansökan om tillstånd lämnas in. Den tillståndssökande ska om han eller hon så önskar kunna neka till att hans eller hennes hälsouppgifter lämnas till polisen. Följden av att samtycke inte ges är dock att tillstånd inte beviljas. Ett motsvarande förfarande föreskrivs till exempel i skjutvapenlagen (1/1998) i 45 § om krav

som gäller en fysisk person som innehavare av ett förvärvstillstånd.

Enligt 3 mom. kan en person under 18 år som uppfyller ovannämnda villkor få tillstånd för sprängämnesprekursorer med sin vårdnadshavares samtycke. Bestämmelsen är nödvändig för att under 18-åringars möjlighet att fortsätta till exempel hobbyverksamhet inte ska försvåras i onödan.

6 §. Återkallelse av tillstånd för sprängämnesprekursorer. Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd för sprängämnesprekursor i enlighet med artikel 7.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Ett villkor är att det finns grundad anledning att misstänka att villkoren för beviljande av tillståndet inte längre är uppfyllda. Återkallandet kan vara tidsbestämt eller permanent. I förordningen om sprängämnesprekursorer används inte termen tidsbestämt återkallande, utan dra in tillståndet, men termerna betyder samma sak. Eftersom termen tidsbestämt återkallande är tydligare, används den i propositionen.

Det föreslagna 2 mom. ska innehålla en hänvisning till sådan polisundersökning som avses i 6 kap. i polislagen. När det vid återkallandet av tillståndet är fråga om annat än en förundersökning som utförs av polisen till följd av ett brott, är det på sin plats med en hänvisning till bestämmelserna om polisundersökning i polislagen.

7 §. Tillsyn. Polisstyrelsen och dess underställda enheter ska ansvara för den allmänna tillsynen enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag. Polisstyrelsen ska också vara den myndighet som beviljar tillstånd för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. I praktiken ska de lokala polisinskrivningarna svara för tillsynen på regional nivå. Polisinskrivningarna har de bästa förutsättningarna att ha hand om tillsynen över företag och över de privatpersoner som innehar och använder sprängämnesprekursorer inom polisinskrivningarnas verksamhetsområden.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att även Tullen ska vara tillsynsmyndighet när det gäller införsel enligt artikel 4.6 i förordningen om sprängämnesprekursorer. När sådana sprängämnesprekursorer som avses i bi-

laga I till förordningen om sprängämnesprekursorer förs in i Finland genom resandeförsel, är resenärerna inte förpliktade att uppvisa ett tillstånd som beviljats av Polistyrelsen och produkten för tullmyndigheten. Att inte uppvisa tillståndet och produkten leder därför inte till påföljder. Sålunda har resenären också rätt att följa den gröna linjen och om hon eller han vid en tullkontroll konstateras ha en sådan produkt som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer och vars tillstånd är i ordning, kan detta inte anses vara försummelse av att rapportera en produkt som omfattas av en importrestriktion. En behörig myndighet har med stöd av förordningen om sprängämnesprekursorer rätt att begära att få se tillståndet för sprängämnesprekursor, och importören ska ha ett giltigt tillstånd för sprängämnesprekursor innan produkten förs in i Finland. Tullen ska följa tullagen i sin tillsyn.

Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om att Säkerhets- och kemikalieverket ska övervaka att det på förpackningar som innehåller de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer och som tillhandahålls finns en lämplig märkning i enlighet med artikel 5 i förordningen om sprängämnesprekursorer om att privatpersoners förvärv, innehav eller användning av sprängämnesprekursorer i fråga omfattas av restriktioner enligt artikel 4. Säkerhets- och kemikalieverket ska följa kemikalielagen i sin tillsyn.

8 §. Rätt att få information. Enligt 1 mom. i paragrafen ska polisen ha rätt att för tillsyn över att förordningen om sprängämnesprekursorer följs få behövlig information av dem som bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer gäller. Bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer gäller sökande av tillstånd för sprängämnesprekursor, innehavare av tillstånd för sprängämnesprekursor samt ekonomiska aktörer, dvs. en fysisk person, en juridisk person eller ett offentligt organ, eller en grupp av sådana personer och/eller organ, som levererar produkter eller tillhandahåller tjänster på marknaden. Den rätt att få information som avses i 1 mom. är begränsad till de uppgifter som behövs för tillsynen över spräng-

ämnesprekursorer. Polisen har därmed enligt paragrafen inte rätt att få information för något annat syfte än för att utföra den tillsynsuppgift som föreskrivs i förordningen om sprängämnesprekursorer eller i lagen. Den information som behövs i tillsynen kan gälla till exempel verksamheten, personalen och andra motsvarande omständigheter i de företag som importerar och säljer de sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Tillsynen får därför inte omfatta någon som använder sådana sprängämnesprekursorer som nämns i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet. Rätten att få information ska också gälla sekretessbelagda uppgifter. Rätten att få information om personuppgifter föreslås vara snävare och gälla enbart nödvändiga personuppgifter.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska Tullen ha rätt att få information av polisen för att kunna säkerställa riktigheten hos tillståndet för sprängämnesprekursor. Detta gäller situationer där ett tillstånd för sprängämnesprekursor har uppvisats för Tullen på begäran och tillståndet innehåller oklarheter som kräver kontroll.

9 §. Fråntagande och förstörande. Paragrafen innehåller bestämmelser om fråntagande och förstörande av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs det om en polismans och Tullens rätt att omhänderta utan ett tillstånd för sprängämnesprekursorer ett ämne som importeras eller innehas.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska en polisman ha rätt att omhänderta ett tillstånd för sprängämnesprekursor och därtill hörande ämnen om giltigheten för tillståndet för sprängämnesprekursor har återkallats enligt artikel 7.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Enligt artikel 7.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer kan tillståndet dras in, dvs. tillståndet kan återkallas för en viss tid, eller återkallas permanent. Ett sådant återkallande av ett tillstånd för sprängämnesprekursor som avses i paragrafen ska inbegripa de båda ovannämnda situationerna.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det att på hanteringen av egendom som polisen omhändertagit ska bestämmelserna i 2 kap. 14 och 15 § i polislagen tillämpas. De berörda paragraferna rör omhändertagande av farliga föremål och ämnen och hantering av omhändertagen egendom. De ämnen som hör till tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer är inte farliga i sig. Genom att kombinera dem med andra ämnen kan man dock skapa ämnen som kan äventyra den allmänna ordningen och säkerheten. I 2 kap. 15 § i polislagen ingår bestämmelser om att höra ägaren och innehavaren, om att upprätta ett protokoll över försäljningen och förstöringen av ämnet samt om att en polisman som hör till befälet har rätt att bestämma att ett ämne av ringa värde ska förstöras.

På hanteringen av egendom som Tullen omhändertagit tillämpas bestämmelserna i 35 § 2 mom. i tullagen.

10 §. Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer. Paragrafen innehåller bestämmelser om den behörighet genom vilken statsrådet för det första kan begränsa tillhandahållande, innehav och användning av ett sådant ämne som inte förtecknas i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer eller av blandningar eller ämnen som innehåller ämnet i fråga. Statsrådet ska också ha möjlighet att förbjuda dessa ämnen helt eller att föreskriva att rapportering av misstänkta transaktioner enligt artikel 9 i förordningen om sprängämnesprekursorer tillämpas på dem.

För det andra ska statsrådet striktare kunna begränsa tillhandahållande, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller förbjuda dem helt genom att fastställa för dem en lägre koncentration än det gränsvärde som anges i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer. Statsrådet kan föreslå dessa åtstramningar om det finns en grundad anledning att tro att de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen i koncentrationer som är lägre än de som anges i bilagan.

För det tredje, om det finns en grundad anledning att fastställa ett sådant gränsvärde över vilket de ämnen som förtecknas i bilaga II till förordningen om sprängämnesprekursorer bör omfattas av de begränsningar som gäller för de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer, får statsrådet begränsa eller förbjuda tillhandahållande, innehav och användning av det ämnet genom att fastställa en högsta tillåten koncentration.

Sådana situationer som avses i paragrafen uppträder inte ofta i praktiken, men lagen ska innehålla ett bemyndigande med avseende på förbud. Eftersom det inte är fråga om ämnen som är direkt farliga för hälsan eller miljön, kan situationerna inte anses vara så brådsakande att statsrådet inte tillräckligt snabbt skulle kunna besluta om restriktioner för ett visst ämne.

11 §. Ändringsökande. I denna paragraf föreskrivs om sökande av ändring. Ändring i beslut som en behörig myndighet har meddelat med stöd av 4 §, 6 § och 9 § får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. När det gäller fräntagande och förstörande enligt 9 § får ändring i beslut som förvaltningsdomstolen meddelat sökas genom besvär så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärstillstånd kan inte anses vara lämpligt i ärenden av tvångsmedeltyp. Fräntagande och förstörande betraktas som sådana. I förvaltningsdomstolens övriga beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

12 §. Förseelse som gäller sprängämnesprekursorer. I paragrafen föreslås att förseelse mot eller underlåtenhet att iaktta skyldigheterna enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska bestraffas som förseelse som gäller sprängämnesprekursorer. Utgångspunkten för förordningen om sprängämnesprekursorer är att medlemsstaterna förbjuder privatpersoners tillgång till de sprängämnesprekursorer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer. Syftet är att begränsa möjligheten att förvärva de berörda ämnena för terroristverksamhet. Medlemsstaterna ges en begränsad möjlighet att

avvika från den huvudregel som nämns ovan. En avvikelse är möjlig endast genom att ta i bruk ett tillståndssystem eller ett registreringssystem för vissa koncentrationer av vissa ämnen. Om en medlemsstat tar i bruk det registreringssystem som avses ovan, ska den i fråga om de övriga ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer ta i bruk ett tillståndssystem eller helt förbjuda dessa ämnen. Om en medlemsstat redan har ett registreringssystem, kan den dock behålla det. Förordningen om sprängämnesprekursorer innehåller noggranna bestämmelser om de system som nämns ovan. Dessutom innehåller förordningen om sprängämnesprekursorer noggranna bestämmelser om bland annat de märkningar som ska finnas på förpackningarna för sprängämnesprekursorer. Förordningen om sprängämnesprekursorer fastställer för medlemsstaterna strikta gränser inom vilka de kan tillåta näringsidkare att tillhandahålla de ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer eller att privatpersoner får tillgång till ämnena i fråga. I detta läge kan det krävas att både näringsidkare och privatpersoner iakttar aktsamhetsplikten. Hotet om straff för gärningar som strider mot EU-rätten ska vara tillräckligt effektivt och ha förebyggande verkan, men det ska också stå i rätt proportion till gärningens allvar. För att skapa de omständigheter som nämns ovan och för att de mål som uppställts för genomslagskraften av förordningen om sprängämnesprekursorer ska uppnås föreslås det att de försummelser som avses i paragrafen ska vara straffbara även när de begåtts till följd av grov oaktsamhet. Största delen av de föreslagna rekvisiten för gärningar gäller försummelse av skyldigheter för ekonomiska aktörer enligt förordningen om sprängämnesprekursorer. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer avses med ekonomisk aktör varje fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som levererar produkter eller tillhandahåller tjänster på marknaden. Sålunda är det fråga om näringsidkare och denna term används i paragrafen. Näringsidkare inkluderar också affärsidkare och yrkesutövare.

Bötesstraff kan dömas ut för en förseelse som gäller sprängämnesprekursorer.

I momentets 1 punkt föreskrivs om straff för införsel, förvärv, innehav och användning av de sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer, om personen inte har beviljats det tillstånd för sprängämnesprekursorer för detta.

I 46 kap. 4 § i strafflagen (39/1889) föreskrivs det om smuggling och i 5 § om lindrig smuggling. Enligt bestämmelserna är bland annat införsel av en vara utan behörigt tillstånd eller annars i strid med bestämmelser och föreskrifter om införsel straffbart. Förseelsen som gäller sprängämnesprekursorer är en specialbestämmelse som rör prekursorer och bestämmelserna om smuggling är inte tillämpliga.

Enligt artikel 7.6 i förordningen om sprängämnesprekursorer får tillstånd som beviljats av en medlemsstat erkännas i andra medlemsstater. I Finland ska tillstånd som beviljats av andra medlemsstater som har ett tillståndssystem erkännas på tjänstens vägnar utan separata åtgärder. Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer ska kommissionen senast den 2 september 2014 utarbeta riktlinjer om tekniska detaljer i tillstånden i syfte att underlätta ömsesidigt erkännande av tillstånden.

Enligt förordningen om sprängämnesprekursorer får medlemsstaterna även ta i bruk ett registreringssystem för vissa koncentrationer av tre sprängämnesprekursorer eller så kan medlemsstaterna behålla sina befintliga registreringssystem. Om en privatperson har förvärvat sprängämnesprekursorer i en sådan medlemsstat som nämns ovan och tänker föra in en sprängämnesprekursor i Finland, behöver han eller hon ett tillstånd för sprängämnesprekursor som beviljats av Polisstyrelsen. Tillståndet för sprängämnesprekursor är ett villkor för att kunna föra in sprängämnesprekursorer i Finland. Bestämmelsen gäller införsel av sprängämnesprekursorer till Finland från alla stater.

Enligt 2 punkten i momentet är det straffbart om en näringsidkare i samband med en transaktion försummar att kontrollera att köparen har ett sådant tillstånd för sprängämne-

sprekursor som behövs för att förvärva ämnena. Det är alltså straffbart att ämnen överläts till en köpare utan att kontrollera att köparen har ett tillstånd för sprängämnesprekursor för ämnet i fråga. Även om köparen har tillståndet som behövs, kan näringsidkaren vägra att överlåta ämnet i situationer som avses i artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Annan överlåtelse av ämnen till en privatperson som inte har det behövliga tillståndet för sprängämnesprekursor än i samband med en transaktion ska också vara straffbart. Detta gäller till exempel situationer där ämnen överläts i icke-kommersiellt syfte.

Enligt momentets 3 punkt är det en straffbar gärning om en näringsidkare försummar att säkerställa att det på en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer och som tillhandahålls finns en lämplig märkning om att förvärv, innehav eller användning av ämnet omfattas av restriktioner enligt artikel 4.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer. Enligt restriktionerna får ämnet inte överlåtas om köparen inte kan uppvisa ett vederbörligt tillstånd för sprängämnesprekursor.

Enligt 4 punkten i momentet är det straffbart om en näringsidkare försummar att rapportera en sådan misstänkt transaktion eller ett försök till en sådan som avses i artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer. I paragrafen fastställs för tydlighetens skull att rapporteringsskyldigheten endast gäller en transaktion eller ett försök till transaktion som näringsidkarens egen kund gjort. Rapporten ska lämnas till centralkriminalpolisen, som är den nationella kontaktpunkten.

Enligt 2 mom. i paragrafen är det fråga om en straffbar förseelse som gäller sprängämnesprekursorer om en näringsidkare uppsåtligt försummar att rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillägnande av en sprängämnesprekursor som avses i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer. Bestämmelsen gäller en näringsidkare som har innehaft sprängämnesprekursorerna. Genom detta utesluts utomstående personer ur rapporteringsskyldigheten. Rapporten ska lämnas till centralkriminalpolisen.

I artikel 9.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer används begreppet "stöld". Eftersom det inte är av betydelse för bestämmelsen huruvida det är fråga om en stöld enligt 28 kap. 1 § i strafflagen eller till exempel förskingring enligt 28 kap. 4 § i strafflagen, används begreppet olovligt tillgrepp i lagtexten.

I förordningen om sprängämnesprekursorer fastställs inte vad som avses med betydande försvinnanden och stölder. Innan tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer börjar kommer kommissionen dock att utfärda riktlinjer, vars syfte är att harmonisera medlemsstaternas verksamhet när det gäller detta. Det är dock endast riktlinjer som inte är bindande. Ett beslut om vad som anses vara betydande försvinnanden eller stölder blir alltså en nationell tolkning. I sista hand ansvarar Europeiska unionens domstol för tolkningen av bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs vad som avses med sprängämnesprekursor i denna paragraf. Bestämmelsen föreslås med tanke på tydlighet och entydighet. Med sprängämnesprekursor avses för det första de ämnen som nämns i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer samt de ämnen och blandningar som innehåller de berörda ämnena. Straffbestämmelsen gäller de ämnen som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer endast till den del deras koncentration är över det gränsvärde som anges i bilagan.

För det andra avses med sprängämnesprekursor de ämnen som avses i beslut som meddelats enligt 10 § i denna lag samt ämnen och blandningar som innehåller de berörda ämnena. I 10 § i lagen föreskrivs om statsrådets rätt att besluta om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer. De ämnen som avses i besluten jämföras vid tillämpning av straffbestämmelsen med de ämnen som avses i bilagorna till förordningen om sprängämnesprekursorer.

Straffbestämmelsen ska inte tillämpas på fall som avses i artikel 2.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer, som pyrotekniska artiklar eller läkemedel.

Enligt artikel 12 i förordningen om sprängämnesprekursorer kan kommissionen ändra de gränsvärden som anges i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer samt bilaga II genom att lägga till ämnen i den. Straffbestämmelsen ska också tillämpas på de bilagor till förordningen om sprängämnesprekursorer som kommissionen ändrat.

Om en person tillverkar sprängämnen av de sprängämnesprekursorer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer, kan han eller hon dömas till exempel för förberedelse till allmänfarligt brott enligt 34 kap. 9 § i strafflagen, för brott mot bestämmelserna om explosiva varor enligt 44 kap. 11 § i strafflagen eller för brott mot bestämmelserna om explosiva varor enligt 125 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. I förhållande till dessa straffbestämmelser är en förseelse som gäller sprängämnesprekursorer en gärning av förberedelse, som ingår i en fullbordad gärning eller ett försök till det, eftersom straffbestämmelserna skyddar samma rättsgoda.

13 §. Ikraftträdande. Det föreslås att en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse tas in i lagen. Artikel 16 i förordningen om sprängämnesprekursorer innehåller en övergångsbestämmelse. Enligt den ska innehav och användning av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnespre-

kursorer vara tillåtet för privatpersoner till och med den 2 mars 2016. Övergångsbestämmelsen gäller endast ämnen som privatpersoner förvärvat innan tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer och den föreslagna lagen trädde i kraft.

1.2 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Det föreslås att en ny punkt 10 fogas till 3 § 3 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Enligt den nya punkten får utöver det som föreskrivs i 3 § 1 och 2 mom. information som behövs för att utföra polisens uppgifter enligt lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer lagras i informationssystemet för förvaltningsärenden. Sådan information är uppgifter om ansökan om tillstånd och tillståndet. Dessutom är uppgifter om åtgärder som polisen vidtagit och om polisens beslut och inspektion sådan information.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 2 september 2014, när tillämpningen av förordningen om sprängämnesprekursorer börjar.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer**

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §*Tillämpningsområde*

Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*.

2 §*Behörig myndighet*

Polisstyrelsen är behörig myndighet i sådana situationer som avses i artikel 4.2 och 4.6 samt artikel 7 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Tullen är behörig myndighet i sådana situationer som avses i artikel 4.6 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

3 §*Nationell kontaktpunkt*

Centralkriminalpolisen är nationell kontaktpunkt i de situationer som avses i artikel 9 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

4 §*Tillstånd för sprängämnesprekursorer*

I annan än yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet får sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer införas, förvärvas, innehas eller användas endast om Polisstyrelsen beviljat ett sådant tillstånd till det som avses i artikel 7.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer (tillstånd för sprängämnesprekursorer).

Tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Ansökan om tillstånd kan lämnas till Polisstyrelsen eller till en polisinrättning.

5 §*Förutsättningar för beviljande av tillstånd för sprängämnesprekursorer*

Tillstånd för sprängämnesprekursorer kan beviljas en person som fyllt 18 år och som kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och som med hänsyn till hälsotillstånd och uppförande kan anses som lämplig att inneha och använda ämnet i fråga.

Polisstyrelsen har rätt att få en medicinsk bedömning av den tillståndsökande, om det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju finns orsak att ifrågasätta den sökandes personliga lämplighet att inneha äm-

net. Polisstyrelsen har trots sekretessbestämmelserna rätt att i den medicinska bedömningen få sådana hälsouppgifter om den sökande som är nödvändiga vid bedömningen av hans eller hennes lämplighet att inneha ämnet.

En person under 18 år som uppfyller de förutsättningar som anges i 1 mom. kan beviljas tillstånd för sprängämnesprekursorer med vårdnadshavarens samtycke.

6 §

Återkallande av tillstånd för sprängämnesprekursorer

Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd för sprängämnesprekursorer i enlighet med artikel 7.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I ett ärende som gäller återkallande av ett tillstånd för sprängämnesprekursorer kan det vid behov göras en polisundersökning enligt 6 kap. i polislagen (872/2011).

7 §

Tillsyn

Polisstyrelsen och dess underställda enheter utövar tillsyn över att förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag följs.

Tullen utövar tillsyn över att förordningen om sprängämnesprekursorer följs när det gäller införsel enligt artikel 4.6 i den förordningen.

Säkerhets- och kemikalieverket utövar tillsyn över att det i märkningen av förpackningar för kemikalier som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om sprängämnesprekursorer och som innehåller ämnen förtecknade i bilaga I till den förordningen anges att förvärv, innehav och användning av ämnet omfattas av restriktioner enligt artikel 5 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

8 §

Rätt att få information

Polisen har trots sekretessbestämmelserna rätt att för tillsynen över att förordningen om sprängämnesprekursorer följs få behövlig information av dem som bestämmelserna i den förordningen gäller. I fråga om personuppgifter gäller rätten att få information endast nödvändiga uppgifter.

Tullen har rätt att få behövlig information av polisen för att kunna säkerställa riktigheten av ett tillstånd för sprängämnesprekursorer.

9 §

Fråntagande och förstörande

En polisman och Tullen har rätt att vid tillsynen över att importförbud och importbegränsningar följs omhänderta ett ämne som importeras eller innehas utan tillstånd för sprängämnesprekursorer.

En polisman har rätt att omhänderta ett tillstånd för sprängämnesprekursorer och därtill hörande ämnen om giltigheten för tillståndet för sprängämnesprekursorer har återkallats i enlighet med artikel 7.4 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

På hanteringen av egendom som polisen omhändertagit med stöd av 1 och 2 mom. tillämpas 2 kap. 14 och 15 § i polislagen. På hanteringen av egendom som Tullen omhändertagit med stöd av 1 mom. tillämpas 35 § 2 mom. i tullagen (1466/1994).

10 §

Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer

Statsrådet beslutar om restriktioner enligt artikel 13.1—13.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

11 §

Ändringssökande

I beslut som behöriga myndigheter har fattat med stöd av 4, 6 och 9 § får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I beslut som förvaltningsdomstolen fattat i ärenden som avses i 9 § får ändring sökas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

12 §

Förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) förvärvar, för in, innehar eller använder en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer utan tillstånd för sprängämnesprekursorer,

2) försummar att vid en transaktion eller annan överlåtelse kontrollera att köparen eller en annan mottagare av en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer har tillstånd för sprängämnesprekursorer,

3) försummar att som näringsidkare säkerställa att det på förpackningen för en spräng-

ämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer finns en märkning enligt artikel 5 i den förordningen när sprängämnesprekursorerna tillhandahålls, eller

4) försummar att som näringsidkare i samband med transaktioner eller försök till transaktioner rapportera till centralkriminalpolisen om en sådan misstänkt transaktion eller ett försök till sådan som avses i artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer och som näringsidkarens egen kund gjort,

ska för förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer dömas till böter.

För förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer döms också en näringsidkare som uppsåtligen försummar att till centralkriminalpolisen rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillgrepp av en sådan i bilaga I eller II till förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd sprängämnesprekursor som näringsidkaren innehaft.

Med ämnen som avses i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer jämställs vid tillämpningen av denna paragraf ämnen som avses i beslut som meddelats med stöd av 10 § samt ämnen och blandningar som innehåller sådana ämnen som avses i bilagorna och besluten. Denna paragraf tillämpas inte när det gäller fall som avses i artikel 2.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 3 § 3 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 1181/2013, och
fogas till 3 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 457/2009 och 1181/2013, en ny 10 punkt som följer:

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan behövlig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen registreras enligt följande:

9) för skötseln av uppgifter enligt lotterilagen (1047/2001) behövlig information om anmälningar, tillståndsansökningar, tillstånd, återkallade tillstånd, redovisningar och om dem som gjort anmälan samt om tillståndssökande och tillståndshavare, om dem som i

praktiken anordnar lotterier och dessas ansvariga personer, om kontrollåtgärder samt om åtgärder som hänför sig till förbud och vitesförfarande (*uppgifter om lotteritillstånd*),

10) för skötseln av polisens uppgifter enligt lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer behövlig information om i den lagen avsedda tillståndsansökningar, tillstånd, åtgärder av polisen, beslut och inspektioner (*uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursorer*).

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 3 april 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Inrikesminister *Päivi Räsänen*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 3 § 3 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 1181/2013, och
fogas till 3 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 457/2009 och 1181/2013, en ny 10 punkt som följer:

Gällande lydelse

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan behövlig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen registreras enligt följande:

9) för skötseln av uppgifter enligt lotterilagen (1047/2001) behövlig information om anmälningar, tillståndsansökningar, tillstånd, återkallade tillstånd, redovisningar och om dem som gjort anmälan samt om tillståndssökande och tillståndshavare, om dem som i praktiken anordnar lotterier och dessas ansvariga personer, om kontrollåtgärder samt om åtgärder som hänför sig till förbud och vitesförfarande (*uppgifter om lotteritillstånd*).

Föreslagen lydelse

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan behövlig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen registreras enligt följande:

9) för skötseln av uppgifter enligt lotterilagen (1047/2001) behövlig information om anmälningar, tillståndsansökningar, tillstånd, återkallade tillstånd, redovisningar och om dem som gjort anmälan samt om tillståndssökande och tillståndshavare, om dem som i praktiken anordnar lotterier och dessas ansvariga personer, om kontrollåtgärder samt om åtgärder som hänför sig till förbud och vitesförfarande (*uppgifter om lotteritillstånd*);

10) för skötseln av polisens uppgifter enligt

lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer behövlig information om i den lagen avsedda tillståndsansökningar, tillstånd, åtgärder av polisen, beslut och inspektioner (uppgifter om tillstånd för sprängämnesprekursor).

Denna lag träder i kraft den 20 .
